

***Analys av
Superettan klubbarnas
ekonomi 2010***

**Svenska Fotbollförbundet
Jessica Palm**

Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning	5
Superettanklubbarnas resultat	5
Superettanklubbarnas intäkter.....	7
Superettanklubbarnas kostnader	10
Spelartransfers	14
Eget kapital och soliditet för klubbarna i Superettan	15
Elitlicensens regler i korthet.....	16
Superettanklubbarnas egna kapital och redovisade resultat 2010.....	17
Samband mellan klubbarnas kostnader och tabellposition 2010	18

Analys av ekonomin i Superettanklubbarna 2010

Sammanfattning

Superettanklubbarna redovisade år 2010 sammantaget ett underskott uppgående till – 19,3 mkr (2009: - 10,9 mkr). I årets resultat ingår ett överskott från spelaromsättning (spelarförsäljningar minus såväl direkt kostnadsförda spelarförvärv som avskrivningar balanserade spelarförvärv samt spelarin- och uthyrning) på + 12,2 mkr (2009: + 2,3 mkr). Superettanklubbarna redovisade år 2010 ett driftunderskott på – 40,8 mkr (2009: - 11,0 mkr). Representationen av Hammarby och Örgryte i Superettan under 2010 som övertog Mjällby AIF:s och Åtvidabergs FF:s platser i Superettan påverkar genomgående sammansättningen av siffrorna i denna analys, då både intäkter och kostnader ökat genomgående sedan föregående år.

Superettanklubbarnas intäkter (exklusive ränte- och andra finansiella intäkter samt extraordinära intäkter) uppgick år 2010 till 330 mkr (2009: 264 mkr), vilket totalt sett var en intäktsökning på 25 %. Denna ökning beror till stor del på ökade publikintäkter, ökade spelarförsäljningar samt ökade intäkter för reklam och sponsring.

Fördelningen av intäkterna förändrades en del mellan år 2010 och 2009. Publikintäkterna under 2010 uppgick till 55,2 mkr (2009: 29,7 mkr) och ökade därmed med 86 %, vilket bland annat har sin förklaring i en annan representation av klubbar i Superettan. Intäkter för reklam och sponsring uppgick 2010 till 99,7 mkr (2009: 71,4 mkr) och ökade därmed med 40 % jämfört med föregående år. Intäkterna för spelarförsäljning ökade under 2010 och uppgick till 27,4 mkr (2009: 15,2 mkr), vilket innebär en ökning med 80 % jämfört med föregående år. Denna siffra har dock en tendens att variera mellan åren. Man kan konstatera att andelen av intäkter från publik, reklam & sponsring samt spelarförsäljningar av de totala intäkterna har ökat under året. Andelen av intäkter från tips- och mediemedel, lotteri, bidrag samt övrigt av de totala intäkterna har sjunkit.

Superettanklubbarnas kostnader inklusive räntekostnader och kostnadsförda spelarköp uppgick till 358 mkr år 2010 (2009: 276 mkr), vilket var en total kostnadsökning med 30 %. En av de största ökningarna av kostnaderna stod reklam och sponsring för som ökade med 87 % från 2009. Reklam och sponsring står för 6 % av de totala kostnaderna under 2010 (2009: 4 %). Vidare har personalkostnaderna ökat från 166,7 mkr 2009 till 214,8 mkr, men står för ungefär samma procentuella andel av de totala kostnaderna ca 60 %. Match- och träningskostnaderna har ökat med 30 % till 57,7 mkr år 2010 (2009: 44,5 mkr), men den procentuella andelen av de totala kostnaderna är den samma under båda åren.

Den genomsnittliga kostnaden per klubb uppgick 2010 till 22,4 mkr (2009: 17,2 mkr).

Under år 2010 var den genomsnittliga beräknade spelarlönen per månad 21 tkr/månad vid 12 månaders anställning och antaget 22 man i spelartruppen (2009: 18 tkr/månad).

Klubbarna i Superettan redovisade ett samlat eget kapital uppgående till + 16,5 mkr för 2010 (2009: + 0,7 mkr).

Fyra av de sexton klubbarna i Superettan redovisade negativt eget kapital. I det samlade egna kapitalet + 16,5 mkr ingår balanserade externa spelarförvärv år 2010 med 11,4 mkr (2009: 1,2 mkr). Det totala egna kapitalet i Superettan har ökat med 15,8 mkr, vilket bland annat har sin förklaring i vilka klubbar som spelar i serien aktuellt år. Av de klubbar som redovisar kapitalunderskott spelar FC Trollhättan i Division 1 under 2011, Örgryte, i form av Örgryte Fotboll AB, har begärt sig i konkurs, IK Brage och Jönköpings Södra IF har fått sina handlingsplaner godkända av Licensnämnden. I och med detta har samtliga klubbar i Superettan uppfyllt de elitlicenskrav som mäts under våren inför säsongen 2012.

Superettanklubbarna redovisade under 2010 totalt ett driftsunderskott på – 40,8 mkr (2009: - 11,0 mkr). Att driftsunderskottet ökat kraftigt sedan föregående år torde föranleda viss översyn av ekonomin ute i klubbarna. Det gäller att finna en balans där det är möjligt att gå runt på sina egna intäkter. Det tål att upprepas att allmänt sett är de flesta klubbarna underkapitaliserade.

För de flesta klubbar i Superettan, med ett par undantag, synes det under år 2010 inte råda något klart samband mellan nivån i rangordningen utifrån utgifter och årets tabellposition. En förklaring till att sambandet inte alltid är så tydligt mellan kostnadsranking och tabellposition kan bland annat vara att klubbarna lyckats olika bra med att hushålla med resurserna, vilket ju per definition är hur man lyckats att vara framgångsrika inom ekonomiområdet. En portion tur kan självklart också spela in, bland annat hur väl man lyckas i sin personalrekrytering.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att sammansättningen av olika klubbar i de olika serierna påverkar ekonomin i helhet för serien. Att både kostnader och intäkter har ökat 2010 jämfört med 2009 beror till viss del på att etablerade klubbar som Hammarby och Örgryte spelat i Superettan, och ersatt Mjällby AIF och Åtvidabergs FF.

Svenska Fotbollförbundet
Jessica Palm

Inledning

Svenska Fotbollförbundet har kartlagt det ekonomiska utfallet för klubbarna i Superettan år 2010. Kartläggningen bygger på uppgifter inrapporterade av klubbarna samt deras årsredovisningar, vilka är reviderade av auktoriserade eller godkända revisorer.

För enkelhetens skull benämns alla aktuella föreningar och bolag för klubbar. I tre av fallen avser de ekonomiska uppgifterna aktiebolag, nämligen för Hammarby Fotboll AB, Väsby United AB och Örgryte Fotboll AB, vilka är så kallade IdrottsAB:n.

Superettan, som etablerades år 2000, består av 16 klubbar.

Obs! Samtliga belopp i tabeller nedan är redovisade i mkr om ej annat anges.

Superettanklubbarnas resultat

De 16 klubbarna i Superettan redovisade år 2010 sammantaget ett underskott på - 19,3 mkr (2009: - 10,9 mkr). I årets resultat ingår ett överskott från spelaromsättning (spelarförsäljningar minus såväl direkt kostnadsförda spelarförvärv som avskrivningar balanserade spelarförvärv samt netto av spelarinvestering och uthyrning) på + 12,2 mkr (2009: + 2,3 mkr). Detta innebär att resultatet för 2010 från verksamhet exklusive spelaromsättning för Superettanklubbarna visade ett underskott på - 31,5 mkr (2009: - 13,2 mkr), vilket är 18,3 mkr lägre än år 2009 och det största underskottet under de senaste åren. Skillnaden mellan de senaste åren kan delvis förklaras av att Hammarby enskilt hade en spelaromsättning på 10,5 mkr under 2010, och var inte heller representerade i Superettan 2009. Vidare bör noteras att Örgryte begärde sig i konkurs i februari 2011 med ett stort underskott som påverkade det gemensamma resultatet för Superettan. Örgrytes underskott stod för nästan hela det totala underskottet för redovisat resultat och nästan hälften av underskottet för driftresultatet. Vilka klubbar som spelar i serien respektive år påverkar förändringen av resultaten mellan åren.

Resultatets beståndsdelar 2010, mkr

	<u>2010</u>	<u>2009</u>	<u>2008</u>	<u>2007</u>	<u>2006</u>	<u>2005</u>	<u>2004</u>
Driftresultat	-40,8	-11,0	-34,5	-16,6	-7,0	-8,4	1,0
Spelaromsättning	12,2	2,3	34,5	2,2	3,3	-3,8	-1,8
Räntenetto m m finansiellt	5,6	-1,4	1,0	7,2	-0,2	-2,1	1,0
Extraordinära poster	3,7	-0,8	3,0	-1,0	0,8	-0,1	6,6
Redovisat resultat	-19,3	-10,9	4,0	-8,2	-3,1	-14,4	6,8

Tabell 1

Sju klubbar redovisade år 2010 överskott, en klubb redovisade avrundat nollresultat samt åtta klubbar redovisade underskott. Föregående år redovisade fem klubbar överskott, åtta klubbar underskott och tre klubbar avrundat nollresultat.

Såväl redovisat resultat som driftsresultat varierar betydligt mellan klubbarna. Av tabell 2 framgår resultatet för respektive klubb. I redovisat resultat ingår spelarnetto medan detta exkluderats i driftsresultatet, där även finansiella och extraordinära poster exkluderats.

Resultat per klubb 2010, mkr

	Redovisat resultat	Drift- Resultat	Spelarom- sättning	Finansiellt	Extra- ordinärt
IFK Norrköping	5,1	-6,6	3,1	8,4	0,2
Degerfors IF	0,8	0,6	0,8	-0,2	-0,4
FC Trollhättan	0,7	1,3	-0,3	-0,1	-0,2
GIF Sundsvall	0,3	0,3	0,1	-0,1	0,0
Syrianska FC	0,3	0,9	-0,7	-0,1	0,2
Jönköpings Södra IF	0,3	0,0	-0,2	-0,1	0,6
Landskrona BoIS	0,1	-1,0	1,1	0,0	0,0
Väsby United 1)	0,0	0,2	-0,1	-0,1	0,0
Falkenbergs FF	-0,1	-0,6	0,6	-0,1	0,0
Assyriska FF	-0,2	-0,2	0,0	0,0	0,0
Östers IF	-0,7	-0,4	-0,3	-0,1	0,1
Ljungskile SK	-0,7	-0,5	0,1	-0,3	0,0
IK Brage	-1,2	-1,1	-0,1	0,0	0,0
Hammarby 2)	-2,0	-11,9	10,5	-0,9	0,3
Ängelholms FF	-4,3	-4,3	0,1	-0,1	0,0
Örgryte 3)	-17,7	-17,5	-2,5	-0,6	2,9
* Superettan totalt	-19,3	-40,8	12,2	5,6	3,7

1) Avser Väsby United AB

2) Avser Hammarby Fotboll AB

3) Avser Örgryte Fotboll AB, ej reviderat

Tabell 2

Det enskilt största underskottet i Superettan kan härledas till Örgryte som även begärde sig själv i konkurs i februari 2011, efter säsongen 2010. Klubben kom till Superettan 2010 från Allsvenskan. Spel i Superettan ger inte samma intäktsförutsättningar som spel i Allsvenskan och det tar tid att ställa om verksamheten, vilket klubben uppenbarligen inte klarade av. Den slutsatsen kan man även dra gällande Hammarby, som även de kom till Superettan 2010 från Allsvenskan. Hammarby lyckades däremot bättre med sina spelarförsäljningar, som kompenserade underskottet i driftsresultatet. Även IFK Norrköpings har ett större negativt driftsunderskott, vilket kompenserades med spelaromsättning samt ett stort finansiellt netto. Det senare beror på försäljning av aktier i dotterbolaget Parken Event & Arena AB.

Vidare kan man konstatera att ytterligare en klubb, Ängelholms FF, redovisar ett underskott på över 4 mkr, se vidare avsnittet om klubbarnas egna kapital och redovisade resultat nedan. Antalet klubbar som redovisade negativa driftsresultat var under

år 2010 tio stycken av sexton, år 2009 var det nio av sexton klubbar som redovisade driftunderskott.

Det positiva spelaromsättningsnettot är främst hänförbart till Hammarby och IFK Norrköping.

Superettanklubbarnas intäkter

Superettanklubbarnas intäkter (exklusive ränte- och andra finansiella intäkter samt extraordinära intäkter) uppgick år 2010 till 330 mkr (2009: 264 mkr), vilket är en ökning med 25 % jämfört med föregående år. Vilka klubbar som spelar i serien respektive år påverkar också förändringen mellan åren av intäkterna.

Totala intäkter Superettan 2001-2010, mkr

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ordinarie drift	144	181	208	227	231	234	315	289	249	302
Spelarförsäljning	10	18	25	10	11	18	21	46	15	27
* Totalt	154	199	233	237	242	252	336	335	264	330
* Genomsnitt/fören.	9,6	12,4	14,6	14,8	16,1	15,8	21	20,9	16,5	20,6
* Ordin. Drift % tot	94%	91%	89%	96%	95%	93%	94%	86%	94%	92%

Tabell 3

Noteras bör att BK Häcken år 2000 och 2001 spelade i Allsvenskan för att åren 2002 och 2003 åter spela i Superettan, och år 2005 och 2006 vara tillbaka i Allsvenskan samt år 2007 och 2008 spela i Superettan igen. BK Häckens redovisade intäkter från Gothia Cup uppgick år 2002 och 2003 årligen till 34 mkr, samt år 2004 och 2007 till 52 mkr samt för år 2008 till 58 mkr.

Noteras bör även att AIK spelade i Superettan år 2005, samt att Hammarby spelade i Superettan år 2010.

Intäktsjämförelse mellan åren 2010 och 2009, mkr

I denna jämförelse ingår även ränte- och andra finansiella intäkter samt extraordinära intäkter.

	2010	Andel	2009	Andel	Förändring
Publik	55,2	16%	29,7	11%	86%
Egna arrangemang	17,9	5%	12,8	5%	40%
Reklam & sponsring	99,7	29%	71,4	27%	40%
Tips- och mediemedel	59,9	17%	60,0	23%	0%
Lotteri	2,2	1%	4,3	2%	-49%
Bidrag	24,4	7%	34,4	13%	-29%
Övrigt	43,1	13%	36,5	14%	18%
* Summa drift	302,4		249,2		
Spelarförsäljning	27,4	8%	15,2	6%	80%
Finansiellt intäkter	8,6	3%	0,2	0%	
Extraordinära intäkter	4,1	1%	0,0	0%	
* Totalt	342,5	100%	264,6	100%	29%

Tabell 4

Publikintäkterna år 2010 uppgick till 55,2 mkr (2009: 29,7 mkr), vilket var en ökning med 86 % jämfört med föregående år och kan till stor del förklaras av att Hammarby spelade i Superettan 2010. Hammarby hade ett publiksnitt på 6.863 personer per match, vilket skulle ha gett dem en åttonde plats i publikligan i Allsvenskan. Publiksnittet i hela Superettan låg 2010 på 2.572 personer per match (2009: 1.901 personer/match), vilket var en ökning jämfört med året innan.

Hammarby hamnade, inte helt oväntat, i topp i Superettans publikliga, följt av IFK Norrköping som ökat sina publiksiffror sedan föregående år. GIF Sundsvall och Landskrona BoIS hade båda snittpubliksiffror på över 3.000 åskådare per match. Publikintäkterna påverkas av mixen av klubbar som är representerade i Superettan, vilka kan ha olika prissättningsstrategier samt dra olika mycket publik.

Bland intäkterna ingick spelarförsäljningar inklusive uthyrningar brutto år 2010 med 27,4 mkr (2009: 15,2 mkr), vilket var en ökning med 80 % från år 2009. Här bör man också beakta de kostnader som klubbarna haft för ersättningsspelare i form av spelarförvärvskostnader. Se vidare "Kostnadsjämförelse mellan 2010 och 2009" samt "Spelartransfers".

Intäkterna från reklam & sponsring har ökat med 40 % mellan 2009 och 2010, vilket kan ha sin förklaring bland annat i Hammarbys inträde till Superettan. Man bör dock notera att reklam & sponsrings andel av de totala intäkterna ligger relativt konstant. Viss osäkerhet i inrapporterade siffror kan finnas i intäktsfördelningen mellan sponsorintäkter och publikintäkter i de fall biljetter ingår sponsorpaket.

Tips- och mediemedel inkluderar alla de ersättningar klubbarna får via Svensk Elitfotboll (SEF), från Svenska Spel, TV samt gemensamma marknadsprojekt och ligger på samma faktiska nivå som året innan. Noteras bör dock att andelen av de totala intäkterna har sjunkit med ca 5 procentenheter.

Man kan notera att andelen av intäkter från publik, reklam & sponsring samt spelarförsäljningar av de totala intäkterna har ökat under året. Andelen av intäkter från tips- och mediemedel, lotteri, bidrag samt övrigt av de totala intäkterna har sjunkit.

Intäkter per klubb 2010 och 2009, mkr

I dessa intäkter exkluderas ränte- och andra finansiella intäkter samt extraordinära intäkter

	År 2010 Intäkter inkl <u>spelarförs.</u>	År 2010 Intäkter exkl <u>spelar-</u> <u>förs</u>	År 2009 Intäkter inkl <u>spelarförs.</u>	År 2009 Intäkter exkl <u>spelar-</u> <u>förs</u>
Hammarby	62,2	45,5	Allsvenskan	Allsvenskan
GIF Sundsvall	32,3	31,1	33,7	30,6
IFK Norrköping	31,7	28,4	33,4	30,4
Landskrona BoIS	21,9	20,0	20,4	19,7
Jönköpings Södra IF	20,0	19,8	18,6	17,7
Östers IF	18,3	18,2	Division 1	Division 1
Örgryte 1)	16,7	16,4	Allsvenskan	Allsvenskan
Ljungskile SK	16,4	16,2	15,6	15,0
Assyriska FF	16,0	15,8	15,5	14,8
FC Trollhättan	15,6	15,3	10,9	10,2
IK Brage	15,3	15,2	Division 1	Division 1
Syrianska FC	14,9	14,8	11,4	11,0
Degerfors IF	14,6	13,5	Division 1	Division 1
Falkenbergs FF	14,1	13,1	12,3	11,9
Ängelholms FF	13,4	12,8	15,7	14,9
Väsby United	6,5	6,2	6,7	6,6
Mjällby AIF	Allsvenskan	Allsvenskan	20,7	18,2
Åtvidabergs FF	Allsvenskan	Allsvenskan	15,8	15,5
Vasalund IF	Division 1	Division 1	11,6	11,5
Sirius	Division 1	Division 1	10,9	10,9
Qviding FIF	Division 1	Division 1	11,4	10,4
* Superettan totalt	329,9	302,3	264,4	249,2

Tabell 5

Superettanklubbarnas kostnader

Superettanklubbarnas kostnader inklusive räntekostnader och kostnadsförda spelarköp uppgick till 358 mkr år 2010 (2009: 276 mkr), vilket var en ökning med 82 mkr eller ca 30 % jämfört med föregående år, vilket kan ha sin förklaring bland annat i att bland annat Hammarby och Örgryte med höga kostnader från året i Allsvenskan kan tänkas sitta kvar med stora kontrakt och inte än lyckats anpassa kostnadsnivån till spel i Superettan. Vilka klubbar som spelar i serien respektive år påverkar förändringen av kostnaderna mellan åren.

Den genomsnittliga kostnaden per klubb uppgick 2010 till 22,4 mkr (2009: 17,2 mkr).

Kostnadsjämförelse mellan 2010 och 2009, mkr

	<u>2010</u>	<u>Andel</u>	<u>2009</u>	<u>Andel</u>	<u>Förändring</u>
Match- & träningskostnader	57,7	16%	44,5	16%	30%
Övriga egna arrangemang	5,9	2%	4,3	2%	37%
Personalkostnader	214,8	60%	166,7	61%	29%
Administration	15,0	4%	10,5	4%	43%
Reklam & sponsring	22,8	6%	12,2	4%	87%
Lokaler	9,8	3%	7,1	3%	38%
Övrigt	13,4	4%	14,5	5%	-7%
* Summa driftkostnader	339,4		259,8		
Spelarförvärv direkt kostnadsförda	5,7	2%	7,3	3%	-22%
Avskrivningar balans spelarförvärv	9,5	3%	2,6	1%	265%
* S:a spelarförvärv & -avskrivningar	15,2		9,9		
Övriga avskrivningar	3,5	1%	3,4	1%	2%
Finansiella kostnader	2,9	1%	1,6	1%	85%
Extraordinära poster	-3,1	-1%	0,8	0%	0%
** Totalt	357,9	100%	275,5	100%	30%

Tabell 6

Bland kostnaderna ingick utgifter för spelarförvärv som kostnadsfördes direkt 2010 med 5,7 mkr (2009: 7,3 mkr) och avskrivningar avseende utgifter för balanserade spelarförvärv med 9,5 mkr (2009: 2,6 mkr). Av kostnaderna svarade klubbarnas personalkostnader för 60 %, eller 214,8 mkr år 2010, vilket ligger i linje med föregående år procentuellt, men i faktiska tal ökade personalkostnaderna 48,1 mkr mellan åren. Resurser som lades på reklam och sponsring ökade till 22,8 mkr år 2010 jämfört med 12,2 mkr under 2009, man bör då även notera ökningen av intäkter på denna del. Generellt har kostnaderna ökat jämfört med föregående år med 30 %, vilket till stor del har sin förklaring i vilka klubbar som spelar i Superettan respektive år.

Jämför även avsnittet ovan angående intäktsjämförelse mellan åren 2010 och 2009.

Spelarlönernas utveckling, 2001-2010, mkr

	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>	<u>2005</u>	<u>2006</u>	<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>
Spelarlöner	39,8	40,7	47,8	45,3	60,8	68,8	76,9	78,2	77,3	92,5
Driftskostnader	144	190,1	223,7	226,2	236,3	239,2	327,8	320,5	259,8	339,4
Driftskostnader exkl Gothia Cup	144	162,4	199,3	192,2	236,3	239,2	291,8	279,5	259,8	339,4
Förändring spelarlöner	-12%	2%	17%	-5%	34%	13%	12%	2%	-1%	20%
Spel.lönernas andel av driftskostn	28%	21%	21%	20%	26%	29%	23%	24%	30%	27%
Spel.lön. and. av driftk ex Got Cup	28%	25%	24%	24%	26%	29%	26%	28%	30%	27%

Tabell 7

Förklaringen till nivåhöjningen av spelarlönerna år 2005 fanns i första hand att finna hos AIK, vars spelarsättningar uppgick till 16,8 mkr. Notera också att år 2005 endast avser 15 föreningar. Man kan alltså inte säga att de spelare som deltog i Superettan 2005 hade 34 % högre ersättning än de spelare som deltog under 2004.

Under år 2006 ökade spelarlönerna i genomsnitt med 6 %, om hänsyn tas till att endast 15 klubbar rapporterade sina siffror år 2005, trots att AIK lämnat Superettan för spel i Allsvenskan.

Under år 2007 ökade spelarlönerna i genomsnitt med 12 %. Spelarlönernas andel av driftskostnaderna har under år 2007 dock minskat.

Under år 2008 har spelarlönerna i genomsnitt ökat med 2 % och även spelarlönernas andel av driftskostnaderna har ökat något.

Under år 2009 har spelarlönerna i genomsnitt sjunkit med 1 %, men spelarlönernas andel av driftkostnaderna har ökat, vilket i sin tur kan förklaras av en generell kostnadsminskning med 18 % sedan 2008.

Vid en genomgång av år 2010 kan man konstatera att spelarlönerna återigen ökat, vilket bland annat kan ha sin förklaring i vilka klubbar som spelat i Superettan under säsongen. Spelarlönernas andel av driftkostnaderna har däremot minskat till 27 % (2009: 30 %).

Den genomsnittliga lönekostnaden för spelarna per klubb uppgick 2010 till 5,8 mkr (2009: 4,8 mkr). Lönekostnaden har legat relativt konstant de tre åren före 2010 och under aktuellt år ökat med ca 20 %.

Under år 2010 var den genomsnittliga beräknade spelarlönen 21 tkr/månad vid 12 månaders anställning och antaget 22 man i spelartruppen (2009: 18 tkr/månad).

Observera ovan att, för att få jämförbara siffror mellan åren, har särredovisning gjorts med hänsyn till om BK Häcken (och därmed Gothia Cup) ingår i Superettans ekonomi eller inte, vilket BK Häcken inte gjort under 2010.

Superettanklubbarnas personalkostnader i % av intäkterna

Inom fotbollen i Europa har man länge talat om ett lönetak. På UEFA-nivå har man en riktlinje att de totala personalkostnaderna inte bör överstiga 70 % av klubbens intäkter. Dessa klubbar kan komma att granskas mer noggrant av UEFA.

Detta kan komma att bli intressant för de svenska superettanklubbar som kvalar in till UEFA:s tävlingar via Svenska Cupen. En analys av klubbarna i Superettan visar att de allra flesta har en lägre personalkostnad än 70 % av intäkterna, med ett par undantag. Örgryte sticker ut från de andra, men även Ängelholms FF utmärker sig. I faktiska tal avviker inte Ängelholms FF:s personalkostnader nämnvärt från övriga klubbars, däremot är intäkterna nästan lägst i Superettan, vilket påverkar personalkostnadernas andel av intäkterna. Man kan vidare konstatera att både Örgryte, som har begärt sig i konkurs, och Ängelholms FF, som har tagit emot villkorade kapitaltillskott, haft det tungt ekonomiskt vilket också visar sig i detta nyckeltal.

Personalkostnader i förhållande till intäkter

	Personalkostnader/Intäkter
FC Trollhättan	46%
Syrianska FC	48%
Degerfors IF	52%
Hammarby	54%
Väsby United	57%
Assyriska FF	59%
GIF Sundsvall	60%
IK Brage	61%
Jönköpings Södra IF	62%
Ljungskile SK	64%
Landskrona BoIS	66%
Falkenbergs FF	67%
Östers IF	69%
IFK Norrköping	69%
Ängelholms FF 1)	95%
Örgryte 2)	137%

1) Inklusivt villkorade kapitaltillskott

2) Ej reviderat

Tabell 8

Kostnaderna per klubb 2010 och 2009, mkr

	År 2010	År 2010	År 2009	År 2009
	Kostn. inkl	Kostn. exkl	Kostn. inkl	Kostn. exkl
	<u>spelarförv.</u>	<u>spelarförv.</u>	<u>spelarförv.</u>	<u>spelarförv.</u>
Hammarby	64,5	58,3	Allsvenskan	Allsvenskan
Örgryte 1)	37,4	34,6	Allsvenskan	Allsvenskan
IFK Norrköping	35,4	35,2	37,6	36,7
GIF Sundsvall	32,0	31,0	34,0	31,1
Landskrona BoIS	21,8	21,0	20,9	19,7
Jönköpings Södra IF	20,3	19,9	18,9	18,7
Östers IF	19,2	18,8	Division 1	Division 1
Ängelholms FF	17,7	17,2	15,4	15,0
Ljungkile SK	17,1	17,0	16,1	16,0
IK Brage	16,5	16,3	Division 1	Division 1
Assyriska FF	16,2	16,1	15,4	14,8
Syrianska FC	14,8	14,0	11,3	11,0
FC Trollhättan	14,7	14,1	11,2	10,4
Falkenbergs FF	14,1	13,8	12,3	12,0
Degerfors IF	13,3	13,0	Division 1	Division 1
Väsby United	6,5	6,1	6,7	6,4
Mjällby AIF	Allsvenskan	Allsvenskan	19,5	18,3
Åtvidabergs FF	Allsvenskan	Allsvenskan	15,0	14,8
Sirius	Division 1	Division 1	14,1	13,8
Vasalund IF	Division 1	Division 1	15,2	14,9
Qviding FIF	Division 1	Division 1	11,3	11,3
* Superettan totalt	361,5	346,4	274,7	264,8

1) Ej reviderat

Tabell 9

I första respektive tredje kolumnen ingår respektive klubbs samtliga kostnader exklusive extraordinära poster och skatter.

I kolumn två respektive fyra har från dessa kostnader dragits av kostnader för spelarförvärv såväl direkt i sin helhet kostnadsförda vid förvärvsåret, som kostnader från årliga avskrivningar samt kostnader för inhyrning av spelare.

Samtliga klubbar, utom en, har kostnader över 10 mkr under år 2010.

Väsby United var den enda klubben i Superettan med kostnader under 10 mkr. Noteras att Väsby United är en samarbetsklubb till AIK, varvid samordning med AIK innebär att Väsby Uniteds kostnader kan hållas på en lägre nivå än om klubben varit ensam.

Jämför även avsnitten dels ovan angående intäkterna per klubb samt nedan samband mellan klubbarnas kostnader och tabellposition.

Spelartransfers

Intäkterna från spelarförsäljningarna i Superettan steg några år, med en topp 2008. Under 2009 sjönk dock spelarförsäljningarna brutto till 15,2 mkr, men har under år 2010 återigen stigit till 27,4 mkr, vilket innebar en ökning med 80 % jämfört med året innan.

De totala spelarköpen 2010 uppgick till 9,2 mkr (2009: 6,1 mkr) varav 5,7 mkr kostnadsförts direkt (2009: 5,8 mkr) och 3,5 mkr redovisats i balansräkningen (2009: 0,3 mkr). Även dessa siffror är beroende av vilka klubbar som spelar i Superettan det aktuella året och fördelningen av beroende av huruvida de aktiverar sina spelarköp eller ej. Av nedanstående framgår att bruttoförsäljningsvärdet var 27,4 mkr. Beroende av att en del spelare läggs i balansräkningen blir spelaromsättningsnettot i resultatet + 12,2 mkr. Se vidare "Resultatets beståndsdelar 2010", sidan 5.

Spelarförsäljningar och spelarförvärv Superettan år 2001-2010, mkr

	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>	<u>2005</u>	<u>2006</u>	<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>
Spelarförsäljningar	10,1	18,4	24,2	10,1	19,9	17,5	21,5	46,0	15,2	27,4
Spelarförvärv, dir kostn.förda	7,4	5,1	4,9	5,1	3,3	7,8	6,5	4,5	5,8	5,7
Spelarförvärv, balanserade	2,5	3,9	4,8	5,1	5,4	6,5	10,6	4,7	0,3	3,5

Tabell 10

Balanserat värde externa spelarförvärv Superettan år 2001-2010, mkr

	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>	<u>2005</u>	<u>2006</u>	<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>
Bokfört spelarkapital	3,5	1,7	3,3	4,1	7,8	8,2	6,4	6,4	1,2	11,4
Antal fören. som bal. utgift.	8	6	8	8	10	7	9	9	5	7

Tabell 11

Det totala balanserade värdet av spelarförvärv i Superettanklubbarna uppgick sista december 2010 till 11,4 mkr (2009: 1,2 mkr). Av detta stod Hammarby för 7,0 mkr, Landskrona BoIS för 2,0 mkr och Örgryte för 1,1 mkr. Övriga klubbar som balanserar spelarförvärven är Falkenbergs FF, Jönköpings Södra IF, FC Trollhättan och Ängelholms FF.

Genomgående, i de fall spelarna är upptagna till värde i balansräkningen, värderas de till anskaffningsvärde och skrivs av över spelarnas ursprungliga kontraktstid med den nya klubben, allt enligt den svenska elitlicensens redovisningsregler. De spelarvärden som aktiveras är genomgående externa spelarförvärv där den förvärvade spelarrättigheten bokförs som immateriell anläggningstillgång. Det är alltså inte fråga om att balansera kostnader för egna produkter. Observera för övrigt Årsredovisningslagens 4 Kapitel 6 §, som innebär att ideella föreningar ej kan skriva upp anläggningstillgångars värde.

Såväl värderings- som avskrivningsprinciper följer för övrigt internationell praxis.

Eget kapital och soliditet för klubbarna i Superettan

Klubbarna i Superettan redovisade ett samlat eget kapital uppgående till + 16,5 mkr den sista december 2010 (2009: + 0,7 mkr). Beroende på att de i Superettan ingående klubbarna ändras mellan åren leder det redovisade resultatet -19,3 mkr inte till att det egna kapitalet förändrats med samma belopp.

Fyra av de sexton klubbarna i Superettan redovisade negativt eget kapital. De övriga redovisade positivt eller noll i eget kapital. Föregående år redovisade elva klubbar positivt eget kapital respektive fem klubbar negativt eget kapital.

I det samlade egna kapitalet + 16,5 mkr ingår balanserade externa spelarförvärv år 2010 med 11,4 mkr (2009: 1,2 mkr). Det totala egna kapitalet i Superettan har ökat med 15,8 mkr, vilket dels har sin förklaring i vilka klubbar som spelar i serien aktuellt år.

	<u>Eget kapital,</u> <u>mkr</u>	<u>Soliditet</u>	<u>Elitlicenskonskvens</u>
Hammarby	8,5	15%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2012
Ängelholms FF 1)	2,6	41%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2012
Landskrona BoIS	2,3	16%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2012
Ljungskile SK	2,0	9%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2012
Östers IF	1,4	28%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2012
IFK Norrköping	1,4	16%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2012
GIF Sundsvall	1,3	17%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2012
Syrianska FC	1,1	22%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2012
Degerfors IF	1,0	17%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2012
Assyriska FF	0,2	5%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2012
Väsby United	0,1	11%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2012
Falkenbergs FF	0,1	4%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2012
FC Trollhättan	-0,2	Negativ	Division 1 säsongen 2011
IK Brage	-0,9	Negativ	Handlingsplan godkänd av Licensnämnden
Jönköpings Södra IF	-0,9	Negativ	Handlingsplan godkänd av Licensnämnden
Örgryte 2)	-3,5	Negativ	Division 1 säsongen 2011 på sportslig grund, men begärde sig i konkurs februari 2011.
* Totalt	16,5		

1) Inklusivt villkorade kapitaltillskott

2) Ej reviderat

Tabell 12

Elitlicensens regler i korthet

På Förbundsmötet i mars 1999 beslutades att införa en svensk elitlicens för spel i Allsvenskan och Superettan. Denna licens trädde i kraft från och med år 2002, och baserades första gången på boksluten år 2001, varvid licenser för säsongen 2003 behandlades, och beviljades.

Årsredovisningarna för 2010 ligger således till grund för licensbehandlingen inför säsongen 2011.

För att få elitlicens får man inte ha negativt eget kapital.

Om en klubb inte uppnår att ha noll eller positivt eget kapital ska i första hand en handlingsplan upprättas angående hur man under året ska uppnå minst noll i eget kapital.

Om handlingsplanen är uppenbart orealistisk avkrävs klubben att senast den 1/10 inlämna ett periodiserat bokslut per den 31/8. Om även detta visar negativt eget kapital sker degradering nästföljande år. Formellt beslut angående detta fattas av Representantskapsmötet i december.

Följer klubben en godkänd handlingsplan så att man uppnår minst noll i eget kapital vid närmast efterföljande årsbokslut så har klubben uppfyllt kriteriet för det egna kapitalets storlek vid licensprövningen inför nästkommande säsong.

Om klubben inte klarar att följa handlingsplanen och vid nästkommande årsbokslut fortfarande har negativt eget kapital åläggs klubben att upprätta ett periodiserat bokslut per den 31 augusti och inlämna denna senast den 1 oktober. Om detta periodiserade bokslut visar negativt eget kapital och särskilda skäl inte finns för undantag så sker degradering en division inför nästkommande säsong. Beslut om detta fattas av Representantskapet i december.

Ett ytterligare krav för elitlicens är att det per den 31 augusti ej får finnas några förfallna skulder avseende skatter och allmänna avgifter, skulder till SvFF, SDF eller annan medlemsklubb som inte kan kvittas mot fordringar.

Om skulder av angivet slag är förfallna detta datum ska licens för nästkommande år inte beviljas.

Elitlicens erhålles för ett år i taget.

Se vidare Anvisningar till Elitlicensens ekonomikriterier på Svenska Fotbollförbundets hemsida www.svenskfotboll.se/ekonomi .

Superettanklubbarnas egna kapital och redovisade resultat 2010

(mkr)

	<u>Eget kapital</u>	<u>Redovisat resultat</u>	<u>Kommentar</u>
Hammarby	8,5	-2,0	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2012
Ängelholms FF 1)	2,6	-4,3	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2012
Landskrona BoIS	2,3	0,1	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2012
Ljungskile SK	2,0	-0,7	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2012
Östers IF	1,4	-0,7	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2012
IFK Norrköping	1,4	5,1	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2012
GIF Sundsvall	1,3	0,3	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2012
Syrianska FC	1,1	0,3	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2012
Degerfors IF	1,0	0,8	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2012
Assyriska FF	0,2	-0,2	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2012
Väsby United	0,1	0,0	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2012
Falkenbergs FF	0,1	-0,1	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2012
FC Trollhättan	-0,2	0,7	Division 1 säsongen 2011
IK Brage	-0,9	-1,2	Handlingsplan godkänd av Licensnämnden
Jönköpings Södra IF	-0,9	0,3	Handlingsplan godkänd av Licensnämnden
Örgryte 2)	-3,4	-17,7	Begärde sig i konkurs februari 2011
* Totalt	16,5	-19,3	

1) Inklusivt villkorade kapitaltillskott

2) Ej reviderat

Tabell 13

Slutsatsen av ovanstående är att det för de klubbarna som är kvar i Superettan år 2011 finns två klubbar, IK Brage och Jönköpings Södra IF, som fått sina handlingsplaner godkända av Licensnämnden under våren 2011.

Man kan vidare konstatera att driftsresultatet totalt för Superettan 2010 uppgick till – 40,8 mkr (2009: -11,0 mkr).

Samband mellan klubbarnas kostnader och tabellposition 2010

	<u>Rangordning efter kostnader</u>	<u>Tabellposition</u>
Hammarby	1	8
Örgryte 1)	2	9
IFK Norrköping	3	2
GIF Sundsvall	4	3
Landskrona BoIS	5	5
Jönköpings Södra IF	6	13
Östers IF	7	14
Ängelholms FF	8	12
Ljungskile SK	9	6
IK Brage	10	11
Assyriska FF	11	4
Syrianska FC	12	1
FC Trollhättan	13	15
Falkenbergs FF	14	7
Degerfors IF	15	10
Väsby United	16	16

1) Ej reviderat

Tabell 14

Slutsatsen av ovanstående är att det under 2010 inte råder något klart samband mellan klubbarnas kostnader och tabellposition annat än gällande för Landskrona BoIS och Väsby United. Föregående år rådde inget samband alls.

Att notera under 2010 är Syrianska FC som kom på en första plats i serien, men hade en tolfte plats i kostnadsrankningen och Falkenbergs FF med en sjunde placering i tabellen, men en fjortonde plats i kostnadsrankningen. Även Assyriska FF med sin fjärde plats i serien och sin elfte plats i kostnadsrankningen är värd att lyfta fram.

Klubbar med tabellposition som är högre än kostnadsranking kan ha hittat metoder att arbeta efter som är bättre än de övriga klubbarna, i alla fall om det upprepas under flera år. Det kan också ha sin förklaring bland annat i att klubbar med förhållandevis låga kostnader i förhållande till tabellposition kan ha större inslag av ideellt arbetande personal i klubben.

Lika nöjda är nog inte de klubbar som underpresterar med ett sämre sportsligt resultat och ändå sitter med höga kostnader.